

महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, मुंबई^{आणि}

शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
संयुक्त विद्यमाने आयोजित

“आदिवासी महिलांसाठी कौशल्याधिष्ठित प्रशिक्षण कार्यशाळा”

दिनांक

४ व ५ ऑक्टोबर २०१८

कार्यशाळा कार्यवृत्तांत अहवाल

डॉ. दिनेश भोंडे

कुलसचिव

डॉ. कविता साळुंके

प्र. संचालक, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा
कार्यशाळा प्रमुख समन्वयक

डॉ. संजीवनी महाले

सहयोगी प्राध्यापक, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा
कार्यशाळा समन्वयक

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

सर्वात्कृष्ट रास्थेसाठी कॅनडा येशील कॉमनप्रेस्च ऑफ लिनिंगच्या आंतरराष्ट्रीय मुणिकता पुरस्काराने सन्मानित

शशवंतराव चक्रवर्ती महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ
(महाराष्ट्र शासनारे रथ्यापिलेले)
दानांगोळी, गोपालगढ पर्यावरण नाशिक - 422023
दुरुस्थी : (०२५३)२२२१७९९९, २२२१७९९९, २२२१०२३७

जा.क्र.वयम्पुवि/प्रशापि/६१०
दिनांक : २५/१०/२०१८

प्रति,

मा.अथवा,
महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग,
गृह निर्माण भवन, पोटमाळा,
महाडा विलिंग, बांद्रा (पूर्व) मुंबई
पिन- 400045.

विषय :- कायंशाळा संपन्नता अहवाल च उर्वारत रक्मेबाबत...

महोदय,

महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, मुंबई शांत्याकडून शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा, यशवंतराव चक्रवर्ती महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक हांचा कायंशाळा धैर्याचा प्रस्ताव मान्य करण्यात आला होता. महाराष्ट्र राज्य महिला आयोगाच्या मार्गदर्शनानुसार सदर “आदिवासी महिलांसाठी कौशल्याधिकारीत कायंशाळा” ५ च ५ अंजीतोर २०१८ रोजी धैर्यात आली.

आयोगाकडून विद्यापीठास या कायंशाळेसाठी रु. ८०,०००/- मंजूर करण्यात आले त्यातोल रु. ४०,०००/- प्रथम हप्ता (१८/०८/२०१८) प्राप्त झालेला आहे. कायंशाळेचा प्रत्यक्ष खर्च रु. ८२,३१२/- इतका झालेला असून रुपये ४२,३१२/- (वेदाळील हजार तीनशे बारा रुपये) खर्च विद्यापीठाने झेलेला आहे, तरी उर्वारत रक्कम रु. ४०,०००/- (चालीस हजार रुपये) विद्यार्थींचा प्रिलाळा ही विनंती.

सोबत उपरोक्ता प्रमाणपत्र, खर्चाचे विवरण पत्र जोडलेले आहे.

Signature

डॉ. संजोवनी महाले
(कायंशाळा समन्वयक), शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

Signature
डॉ. कायंशा साळुके
प्र. संचालक, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा
व कायंशाळा प्रमुख समन्वयक

Signature
डॉ. दिनेश भाऊळे

कुलसंचिव
यशवंतराव चक्रवर्ती महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

- सोबत:- १) कायंशाळा उपरोक्ता प्रमाणपत्र
२) कायंशाळा खर्च विभाजन
३) कायंशाळा अहवाल

महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, मुंबई आणि
शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
आयोजित
‘अंदिवासी महिलांसाठी कौशल्याधिकृत प्रशिक्षण कायरेशाळा’
दिनांक - ४ व ५ ऑक्टोबर २०१८
आदिवासी महिलांसाठी कौशल्याधिकृत कायरेशाळा खर्च विभाजन

अ) तज प्रवास व दैनिक भत्ता व मानधन

	रक्कम
१.१ सौ. स्वाती वानवडे	२९२०/-
१.२ श्री.खवरूप दंडनाईक	२२००/-
१.३ श्रीमती वसुधरा शिवगेंकर	२८१०/-
१.४ डॉ. रुपा शाह	४२४०/-
१.५ श्री विष्णु शेवाळे	५२००/-
एकूण	१३,५४०/-

आ) प्रशिक्षणार्थी प्रवास व दैनिक भत्ता -६६ प्रशिक्षणार्थी x रु. ५००/- = ३४,०००/-

इ) प्रशिक्षणासाठी झालेला खर्च

वर्नर छपाई (राका प्रिटर्स)	= २,४१६/-
प्रमाणपत्र छपाई (MCC)	= १,००८/-
प्रशिक्षण साहित्य खरेदी (डॉ.महाले)	= ५,०७३/-
चहा-नाशता करत्व्य भोजन	= २०,७३५/-
EarthCare डिझाईन फाऊंडेशन (ब्रेसलेट साहित्य)	= ४,४८०/-

एकूण ३४,७७२/-

अ + आ + इ = ८२,३१२/- (उद्याएंशी इजार तोनश बारा रुपये)

अंदिवासी

डॉ. संज्ञावनी महाले
(कायरेशाळा समन्वयवक), शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

अंदिवासी

डॉ. कर्तवीता साठुके
प्र.संचालक, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

अंदिवासी

डॉ. दिनेश भांडे

कुलसंचिव

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

YASHWANTRAO CHAVAN MAHARASHTRA OPEN UNIVERSITY

(Established by Government of Maharashtra in 1989)

Dnyangangotri, Near Gangapur Dam, Goverdhan, Nashik 422222

Phone: 0253- 2231714/15, 2230227, 2230459, 2230024/25/27/28

उपयोगिता प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग यांच्या कार्यालयाकडून या कार्यशाळा /चर्चासत्र /संशोधन या प्रकल्पासाठी रु. ४०,०००/- (रुपये चाठीस हजार) प्राप्त झाले आहेत. त्याप्रमाणे कार्यशाळा दि. ४ व ५ ऑक्टोबर २०१८ रोजी आयोजित करण्यात आलो होती. सदर कार्य शाळेस रु. ८२३१२/- (रुपये ब्याएशी हजार तीनशे बारा फक्त) एवढा खर्च झाला आहे. ज्या कारणासाठी निधी विनाशीत करण्यात आला होता, त्याच कारणासाठी त्याचा उपयोग करण्यात आलेला आहे करिता उपयोगीता प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

वित्त अधिकारी

दित अधिकारी

यशवंतराव चंद्रहरण महाराष्ट्र
मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

C. R. SAGDEO & CO.
CHARTERED ACCOUNTANTS

**Form
GER 19-A**

Form of Utilization Certificate / Audited statement

Sr. No.	Letter No. and date	Amount
1.	ममआ-२०१८/काशिच/का-०३/१३३८ दिनांक-०६.०८.२०१८ Sanctioned grant Rs. 80,000/- Actual Expenditure	Rs.40,000/- Rs. 82,312/-
	Expected Amount from MSCW	Rs. 40,000/-
	Total Expenditure	Rs.80,000/-

1) Certified that out of Rs. 80,000/- grants-in-aid sanctioned during the year 2018-2019 in favour of Finance Officer of YCMOU under the Maharashtra State Commission for Women Letter No. ममआ- २०१८ / काशिच / का-०३/१३३८ दिनांक-०६.०८.२०१८ received Rs 40,000/- by cheque Bank Of Maharashtra

Bandra Branch Chq. No. 086353 dated 18.08.2018.

Sum of Rs. 80,000/- has been utilized for the purpose for organisation of Skill full training for tribal women as per the actual requirements, for which it was sanctioned and that the balance of Rs. 40,000/- is receivable from Maharashtra State Commission for Women as per the sanction letter.

2) Certified that I have satisfied myself that the conditions on which the grants-in-aid was sanctioned have been duly fulfilled/are being and that I have exercised the following checks to see that the money was actually utilized for the purpose for which it was sanctioned.

Kinds of Checks exercised

- Expenditure of the amount Rs. 80,000/- used for TA/DA and Remuneration of the experts and the participant, Training Material and Hospitality.
- Brief report on organizing training cum awareness programme submitted to Maharashtra State Commission for Women.

For C.R. Sagdeo & Co.
Chartered Accountants
FRN 108959 W

CA. Sanjeevan V. Tambulwadikar
Partner M.No.140333

Date: 25.10.2018
Place: Nashik

महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, मुंबई आणि
शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
आयोजित

“आदिवासी महिलांसाठी कौशल्याधिष्ठित प्रशिक्षण कार्यशाळा”
दिनांक - ४ व ५ ऑक्टोबर २०१८
कार्यशाळा कार्यवृत्तांत

महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, मुंबई आणि शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक यांच्या संयुक्त विद्यमाने आदिवासी महिलांसाठी दिनांक ४ आणि ५ ऑक्टोबर २०१८ रोजी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

१) कार्यशाळेसाठी उपस्थित तज्ज्ञ

महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग प्रतिनिधी

- १) श्री. शेवाळे विष्णू (नाशिक जिल्हा समन्वयक)
- २) सौ. शेवाळे वैशाली (समुपदेशक, नाशिक जिल्हा)

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

- १) प्रो.इ. वायुनंदन- (कुलगुरु)
- २) डॉ.दिनेश भोंडे- (कुलसचिव)
- ३) डॉ.कविता साळुंके- (प्र.संचालक व कार्यशाळा प्रमुख समन्वयक, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा)
- ४) डॉ.प्रकाश अतकरे (संचालक, विद्यार्थी सेवा विभाग)
- ५) डॉ.संजीवनी महाले- (सहयोगी प्राध्यापक व कार्यशाळा समन्वयक, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा)

विद्यापीठाबाहेरील सत्रनिहाय विषयतज्ज्ञः-

१) सौ.स्वाती वानखेडे (पुणे)	२) श्री.स्वरूप दंडनाईक(नाशिक)
३) श्रीमती.वसुंधरा शिवणेकर (मुंबई)	४) डॉ.रूपा शहा(कोल्हापूर)
५) श्रीमती अर्घना देशमुख(नाशिक)	

विद्यापीठातील सत्रनिहाय विषयतज्ज्ञः-

१) डॉ.कविता साळुंके	२) डॉ.संजीवनी महाले
३) डॉ.विजया पाटील	४) डॉ.विजयकुमार पाईकराव
५) डॉ.दयाराम पवार	६) डॉ.सुभाष सोनुने

सत्रनिहाय रॅपोर्टियरः-

१) श्रीमती.ज्योती लष्करी	२) श्री. शिवानंद कहाळेकर
३) श्रीमती.विद्यादेवी बागुल	४) श्रीमती.साधना लामतुरे
५) श्रीमती.कल्पना साळुंके	६) श्री.ज्ञानेश्वर जाधव
७) श्री.राहुल ढेरे	८) श्री.सचिन पोरे

२) कार्यशाळेबाबतची माहिती

कार्यशाळा नियोजन व आयोजन :-

शिक्षणाधिकारी प्राथमिक विभाग, नाशिक यांच्यामार्फत नाशिक जिल्ह्यातील एकूण ७ तालुक्यांमधील आदिवासी महिलांना आमंत्रित करण्यात आलेले होते. त्यातील सुरगाणा आणि इगतपुरी तालुका महिला काही अपरिहार्य कारणास्तव उपस्थित राहू शकल्या नाही. इतर ५ तालुक्यातील महिलांची संख्या कोष्टक क्र. १ मध्ये दिलेली आहे. कार्यशाळेत एकूण ६८ सहभागी प्रशिक्षणार्थीची उपस्थिती नोंदविण्यात आली त्यांची नावे (परिशिष्ट क्र. १) देण्यात आलेली आहेत.

कोष्टक क्र. १ तालुकानिहाय प्रशिक्षणार्थी संख्या

क्र.	तालुका	प्रशिक्षणार्थी संख्या
१	कळवण	०९
२	नाशिक	१९
३	दिंडोरी	१३
४	पेठ	११
५	त्र्यंबकेश्वर	१६
एकूण		६८

३) कार्यशाळा उद्घाटन कार्यक्रम

डॉ संजीवनी महाले (कार्यशाळा समन्वयक) यांनी आदिवासी भागात उपलब्ध होणाऱ्या साहित्यापासून विविध वस्तू विकसित करणे, विविध सण-समारंभानुसार साहित्य विकसित करून बाजारपेठ उपलब्धतेबाबत मार्गदर्शन करणे, महिलांविषयक विविध कायद्यांची माहिती देणे आणि पर्यावरणपूरक साहित्य वापरून विविध अलंकार विकसित करणे कार्यशाळेची उद्दिष्ट्ये असल्याचे स्पष्ट केले त्यानंतर डॉ. कविता सांवुके (प्र. संचालक, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा) यांनी आपल्या प्रास्ताविकात महिलांना आपल्या अंगी असलेल्या गुणांना कसा वाव द्यावा आणि त्यांचा उपयोग करून स्वावलंबी बनण्याबाबत प्रेरित केले. त्यानंतर यशवंतराव चक्काण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे कुलसचिव डॉ.दिनेश भोंडे यांच्या हस्ते कार्यशाळेचे उद्घाटन करण्यात आले. श्री. शेवाळे विष्णू (महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, जिल्हा समन्वयक) ह्यांनी प्रशिक्षणार्थींना मार्गदर्शन केले. कार्यशाळेच्या उद्घाटन कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन विद्यादेवी बागुल ह्यांनी केले. त्यानंतर नियोजीत वेळापत्रकाप्रमाणे (परिशिष्ट क्र.२) कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.

कार्यशाळा उद्घाटन कार्यक्रम काही क्षणचित्रे

दिनांक ४ ऑक्टोबर २०१८

३.१) पहिले सत्र - कागदी पिशव्या बनविणे - सौ. स्वाती वानखेडे आणि डॉ.दयाराम पवार यांनी या सत्रात मार्गदर्शन केले. त्यानंतर प्रशिक्षणार्थीकडून प्रत्यक्षात कृती करून घेण्यात आल्या. या सत्रात रॅपोटियरचे कार्य श्रीमती.ज्योती लष्करी यांनी केले.

सत्रातील कृती सांराश:- कागदी पिशव्या बनविण्यासाठी प्रशिक्षणार्थीना कागद, कात्री, सेलोटेप आणि फेव्हीकोल देण्यात आले. तज्जांनी सुरुवातीला कागदी पिशव्या करण्याच्या सर्व कृती क्रमवार सांगितल्या. त्यानंतर प्रशिक्षणार्थीना गटात बसवून प्रत्यक्षात कृती करून घेण्यात आल्या. प्रत्येक प्रशिक्षणार्थीकडून दोन प्रकारच्या पिशव्या बनवून घेण्यात आल्या. या सत्रात एकूण १२८ कागदी पिशव्या तयार झाल्या.

कागदी पिशव्या बनविणे सत्रातील काही क्षणाचित्रे

३.२) दुसरे सत्र — द्रोण बनविणे - सौ. स्वाती वानखेडे आणि डॉ.सुभाष सोनुने यांनी पानापासून द्रोण बनविण्याबाबत मार्गदर्शन केले. त्यानंतर प्रशिक्षणार्थीकडून प्रत्यक्षात कृती करून घेण्यात आली. या सत्रात रॅपोटियरचे कार्य श्री. शिवानंद कहाळेकर यांनी केले.

सत्रातील कृती सांराश:- द्रोण बनविण्यासाठी प्रशिक्षणार्थीना बदामाची पाने आणि लिंबाच्या काढ्या देण्यात आल्या होत्या. यात सौ. स्वाती वानखेडे यांनी प्रथम प्रत्यक्षात द्रोण बनविण्याची कृती करून दाखविली. हे पर्यावरणासाठी कसे उपयुक्त आहे याबाबत तज्जांनी मार्गदर्शन केले. यानंतर प्रशिक्षणार्थीकडून प्रत्यक्षात द्रोण बनवून घेण्यात आले.

द्रोण बनविणे सत्रातील काही क्षणाचित्रे

३.३) तिसरे सत्र - बियांपासून दागिने बनविणे- श्री स्वरूप दंडनाईक आणि डॉ. संजीवनी महाले यांनी मार्गदर्शन केले. यासत्राच्या मार्गदर्शनानंतर प्रशिक्षणार्थीना साहित्य देऊ कृती करून घेण्यात आली. श्री स्वरूप दंडनाईक यांच्याकडून प्रशिक्षणार्थीना नारळाच्या करवंट्यापासून तयार करता येणाऱ्या दागिन्यांचे पत्रक देण्यात आले (परिशिष्ट क्र.३). रॅपोटियर म्हणून श्रीमती साधना लामतुरे आणि श्रीमती विद्यादेवी बागुल यांनी कार्य केले.

सत्रातील कृती सांराश:- या सत्रात प्रशिक्षणार्थींना रंगबेरंगी मणी, लाकडाचे विविध आकाराचे तुकडे आणि ओवण्यासाठी दोरा देण्यात आला. तजांनी काही अलंकार प्रत्यक्ष तयार करून दाखविले. त्यानंतर महिलांना साहित्य देवून त्यांच्याकडून कृती करून घेण्यात आली. यात महिलांनी आपआपल्या सृजनशिलतेनुसार अलंकार बनविले टाकाऊ वस्तूंपासून टिकवू वस्तू कशी बनवावी याबाबत मार्गदर्शन करण्यात आले.

बियांपासून दागिने बनविणे सत्रातील काही क्षणचित्रे

दिवसभराचे सत्र संपल्यानंतर संध्याकाळी प्रशिक्षणार्थींनी 'कृषी विज्ञान केंद्र' आणि 'यशवंतराव चव्हाण स्मृती संग्रहालयाला' भेट दिली. सर्व प्रशिक्षणार्थींनी रात्रीचे जेवण झाल्यानंतर विद्यापीठाच्या गोदावरी गेस्ट हाउस मध्ये निवासाचा आनंद घेतला. प्रशिक्षणात रममाण झालेल्या काही प्रशिक्षणार्थींनी पुन्हा रात्री तज सौ. स्वाती वानखेडे यांचे बरोबर कागदी पिशव्या तयार करण्याचा सराव केला.

'कृषी विज्ञान केंद्र' आणि 'यशवंतराव चव्हाण स्मृती संग्रहालयाला' काही क्षणचित्रे

३.४) पहिले सत्र – आकर्षक पणत्या विकसन - श्रीमती वसुंधरा शिवणेकर आणि डॉ. विजया पाटील यांनी मार्गदर्शन दिल्यानंतर प्रशिक्षणार्थी महिलांनी स्वतः विविध रंगांनी पणत्या रंगविल्या हे कार्य महिलांनी गटामध्ये वैयक्तिकरित्या केले. या सत्राचे रॅपोर्टियर म्हणून श्रीमती कल्पना सांळुके आणि श्री ज्ञानेश्वर जाधव यांनी कार्य केले.

सत्रातील कृती सांराशः- प्रशिक्षणार्थींना या सत्रात पणत्या, अँक्रेलिक रंग, रंग प्लेट, पाणी आणि कपडा इ. साहित्य देण्यात आले त्यानंतर दिवाळी निमित्त आकर्षक पणत्या बनविणे आणि त्याची बाजारात विक्री याबाबत मार्गदर्शन केले. मार्गदर्शकांनी प्रत्यक्ष पणत्या रंगवून दाखवल्या आणि नंतर प्रशिक्षणार्थींकडून कृती करून घेण्यात आली.

आकर्षक पणत्या विकसन सत्रातील काही क्षणचित्रे

३.५) दुसरे सत्र - महिलांविषयक कायद्यांची माहिती - डॉ.रुपा शहा आणि डॉ. कविता सांळुके यांनी या सत्रात मार्गदर्शन केले. स्त्रियांना संरक्षण देणाऱ्या भारतीय दंड विधानातील (आय.पी.सी.) विशेष तरतुदीविषयक माहिती देणारे पत्रक प्रशिक्षणार्थींना देण्यात आले (परिशिष्ट क्र.४). या सत्राचे रॅपोर्टियर म्हणून श्री राहुल ढेरे यांनी कार्य केले.

सत्रातील कृती सांराशः- या सत्रात तजांकडून महिला कायदेविषयक माहिती सविस्तर आणि सोप्या भाषेत देण्यात आली. सदरील सत्रात बालिकेच्या जन्मापासून तर कौटूंबिक वादापर्यंतचे कायदे सांगण्यात आले. महिलांना दैनंदिन जीवनात, कामाच्या ठिकाणी होणारा त्रास कसा असतो आणि त्यासाठी महिलांनी कशापद्धतीने त्याला सामोरे जावे याबाबत प्रात्यक्षिके ही करून दाखविण्यात आली.

महिलांविषयक कायद्यांची माहिती सत्रातील काही क्षणचित्रे

त्यानंतर याच सत्राच्या शेवटी श्रीमती वैशाली शेवाळे (समुपदेशक, नाशिक जिल्हा) यांनी ही महिलांवर होणाऱ्या अत्याच्यारांविषयी माहिती दिली. प्रशिक्षणार्थींना महिलांचे अधिकाराविषयक माहिती देणारे पत्रक देण्यात आले (परिशिष्ट क्र. ५). त्याचप्रमाणे त्यांनी महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग हे महिलांसाठी कसे कार्य करते याबाबत माहिती दिली.

काही क्षणचित्रे

३.६) तिसरे सत्र – नागलीचे लाडू आणि सोयाबीन पासून पदार्थ

श्रीमती अर्चना देशमुख आणि प्रा. विजयकुमार पाईकराव यांनी नागली आणि सोयाबिन पासून होणाऱ्या विविध पौष्टिक पदार्थांनी माहिती दिली. नागलीचे लाडू आणि सोयाबीनचा चिवडा याची प्रत्यक्षात कृती करून दाखविली. ‘अळीबीचे विविध खाद्य पदार्थ’ याविषयीची पुस्तिका व पत्रक प्रशिक्षणार्थींना देण्यात आली (परिशिष्ट क्र. ६). या सत्राचे रॅपोर्टिंग म्हणून कार्य श्री सचिन पोरे यांनी कार्य केले.

सत्रातील कृती सांराश:- यासत्रासाठी नागली पीठ, तूप, पिठीसाखर, सोयाबिन, चिवडा मसाला, खाण्याचा सोडा मीठ, कडई, पातेले, पाणी इ. साहित्य आणण्यात आले होते. नागलीचे लाडू तयार करण्याच्या प्रत्यक्ष कृतीत महिलांना सहभागी करून त्यात कृतीयुक्त अनुभव देण्यात आला. सद्यस्थितीत बहुतांशी महिला नोकरी करतात त्यांना असे पौष्टिक पदार्थ बनविण्यासाठी वेळ नसतो म्हणून आपण असे पदार्थ बनवून स्वतःचा गृहउद्योग सुरु करूशकतो हे तजांनी प्रशिक्षणार्थींना पटवून दिले.

नागलीचे लाडू आणि सोयाबीन पासून पदार्थ सत्रातील काही क्षणचित्रे

क्लिंडीओ रेकार्डिंग :- तजांनी दाखविलेल्या विविध कृतींचे क्लिंडीओ रेकार्डिंग करण्यात आले आणि प्रशिक्षणार्थीच्या प्रत्यक्ष कार्याच्या Video Clip करण्यात आल्या आहे. (DVD No. 1)

५) समारोप कार्यक्रम :- मा.कुलगुरु प्रो.ई.वायुनंदन यांच्या अध्यक्षतेखाली आणि डॉ. कविता साळुंके (प्र. संचालक, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा) व डॉ. प्रकाश अतकरे (संचालक,विद्यार्थी सेवा सुविधा) यांच्या उपस्थितीत समारोप कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी उपस्थित प्रशिक्षणार्थींनी या कार्यक्रमासंदर्भात आपल्या प्रतिक्रिया व्यक्त केल्या. त्यात विशेषत: ही कार्यशाळा खूप फलदायी असल्याचे तसेच तजांकडून मिळालेल्या सखोल मार्गदर्शनाबाबत धन्यवाद व्यक्त केले. विद्यापीठाने विनामुळ्य केलेली निवास व्यवस्था, येण्या-जाण्यासाठी गाडी सुविधा व सक्स आदरतिथ्याबदल आभार मानले कार्यक्रमाचे नियोजन आयोजनही उत्कृष्ट असल्याबदल मत व्यक्त केले. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन श्री राहुल ढेरे यांनी केले.

समारोप कार्यक्रम काही क्षणचित्रे

प्रमाणपत्र वाटप:-

समारोप कार्यक्रमात सर्व प्रशिक्षणार्थींना त्याचप्रमाणे कार्यशाळेतील तज/ समन्वयक/ रॅपोटियर यांनादेखील प्रमाणपत्र वाटप करण्यात आले (परिशिष्ट क्र. ७ आणि C).

प्रमाणपत्र वाटप काही क्षणचित्रे

६) प्रशिक्षण साहित्य उपलब्धता

प्रशिक्षणात प्रशिक्षणार्थींना पुरविण्यात आलेले साहित्य:-

अ. क्र.	वैयक्तिकरित्या देण्यात आलेले साहित्य	एकत्रितरित्या देण्यात आलेले साहित्य
१	फोल्डर	पंचिंग मशिन
२	वही	स्टॅ पलर
३	पेन	सॅलोटेर
४	फेमिकॉल ट्यूब	ॲक्रेलिक रंग
५	सुतळी	
६	कागद	
७	ब्रेसलेट	

७) कार्यशाळेची परिणामकारकता :-

कार्यशाळेसंदर्भात प्रशिक्षणार्थींकडून भरून घेण्यात आलेल्या प्रत्याभरण श्रेणीतील (परिशिष्ट क्र.९ आणि १०) विश्लेषणानुसार कार्यशाळा परिणामकारकता पुढीलप्रमाणे दिसून आली.

- प्रांशक्षणाने प्रांशक्षणाथोमध्ये आन्मविश्वास निर्माण झाला.
- घरातून एकटे प्रथमच बाहेर पडल्या आणि जापण बाहेर पडून काम करू शकतो याची जाणोव झाली.
- कला गुणाना वाव मिळाला.
- नाहिलाविषयक कायद्याचो सविस्तर माहिती मिळाली.
- आर्थिक हष्ट्या स्वावलंबी होण्यावाबत मांगदर्शन मिळाले.
- पौष्ट्रोऽपि पदार्थ कसे तयार करता येईल याबाबतचा आत्मविश्वास निर्माण झाला.
- खेड्यात राहुनही मुक्त विद्यापीठातून शिकता येईल या बाबतचो माहिती मिळाल्यामुळे भविष्यात मुक्त विद्यापीठामधून पुढील शिक्षण घेण्याली तयार दर्शवली.
- पूर्वतयारोसाठी १५ तर पदवीसाठी ६ महिलांनी विद्यापीठात उच्च शिक्षणाकरिता प्रवेश घेण्यासाठी अजं याखल केले.

या कार्यशाळेसंदर्भात येऊवेळी कविता वर्तमन पत्र माकेत प्रसिद्धी करण्यात आली.

८) प्रशिक्षण कार्यशाळेचे वृत्तपत्र प्रसिद्धी

- लोकसता (४ ऑक्टोबर)
- दैनिक सकाळ (४ व ५ ऑक्टोबर)
- लोकमत (५ ऑक्टोबर)
- THE TIMES OF INDIA (५ ऑक्टोबर)

मदरील बातम्या सोबत देण्यात आलेल्या आहे, (परिशिष्ट क. २१).

९) कार्यशाळेचा बैनर:-

महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, मुंबई आणि यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक याच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित कार्यशाळा असा बैनर तयार करण्यात आलेला होता. (परिशिष्ट क्र. १२)

१०) महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, मुंबई यांनी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाला ही कार्यशाळा आयोजित करण्याची संघी दिली त्याबहिल महाराष्ट्र शासनाचे मनःपूर्वक धन्यवाद...

Shantala

डॉ. संजोवनी महाले

कार्यशाळा समन्वयक,

सहयोग प्राध्यापक, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

Kshetrapal
२५/१०/१२

डॉ. कविता लालूके
प्र. संचालक व प्रमुख कार्यशाळा समन्वयक
शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

Dinesh Bhole

डॉ. दिनेश भोडे

कूलसंचिव

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

परिशिष्ट क्र.१
महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, मुंबई आणि
शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा य.च.म.मु.विद्यापीठ आयोजित
“आदिवासी महिला कौशल्य विकसन प्रशिक्षण कार्यशाळा”
दिनांक- ४ व ५ ऑक्टोबर २०१८
उपस्थित प्रशिक्षणार्थी यादी

तालुका:- कळवण

क्र.	प्रशिक्षणार्थी नाव	गावाचे नाव	दूरध्वनी क्रमांक
१	सविता आंबादास भागवत	कनाशी	९५६१८४७०६२
२	शकुंतला किरण पालवी	कनाशी	८६००६३१९४६
३	सुरेखा महादू पालवी	कनाशी	-
४	भागा मोहन पडवी	वेरुळे	९८३४५३२८२३
५	शेवंती उत्तम कुवर	कनाशी	९४०४८०७२६
६	रेखा देवराम बडे	देसगाव	७५८८९०७५९०
७	तारा बागुल	पिंपडे	-
८	सोनिका शिराम मबगुल	पिंपडे	-
९	लीलाबाई रघुनाथ बहिरम	पिंपडे	-

तालुका:- दिंडोरी

क्र.	प्रशिक्षणार्थी नाव	गावाचे नाव	दूरध्वनी क्रमांक
१	पंचकुला पंडित गांगुर्डे	वारे	८८४३७३२६१८
२	लीलाबाई वैभव पिसारे	मोहाडी	७०३०५६३२९४
३	सावित्री युवराज गांगुर्डे	वारे	७७९६४५५३१७
४	पुष्पा एकनाथराव राऊत	हस्तेदुमाला	७०३०७४२३८९
५	जयश्री चंद्रकांत जाधव	ननाशी	९६०४२९७०६४
६	मंदा अजय लांडे	जांबुरके	९५०३३८५४०८
७	रेखा सीताराम टोंगारे	कोचरगाव	८६०५९३४७८८
८	निर्मला युवराज गायकवाड	देवपदा	७२६२०८६५११
९	कल्पना दिगंबर गायकवाड	देवपदा	९५४५६६९७७
१०	आशा लक्ष्मण लहांगे	मोहाडी	७२१९०८५४८५
११	रत्ना विठ्ठल पवार	भनवड	९०७५६८१५३२
१२	शशिकला विष्णु गवारे	भनवड	७७६६७४४८०६
१३	अनिता प्रकाश आहिरे	उमराळे	७२१८४३०८८६

तालुका:- नाशिक

क्र.	प्रशिक्षणार्थी नाव	गावाचे नाव	दूरध्वनी क्रमांक
१	सुरेखा विपुल पवार	गिरनारे	८९७५४६४२६२
२	प्रमिला गोरख पवार	गिरनारे	८८३००३८५७३
३	जया संदीप पवार	गिरनारे	९५८८६०२५६२
४	कोमल विशाल पवार	गिरनारे	८८३००३८५७३
५	निलिमा देविदास पवार	गिरनारे	-
६	मनीषा मुकुंद पवार	गिरनारे	७०२८५५४९०७
७	सोनाली राजेश चौधरी	गिरनारे	९६०४०३९०४२
८	सीमा नरहरी पवार	गिरनारे	८७८८४१००६४
९	मंगल रमेश पवार	गिरनारे	९६०४२९६८०८
१०	शोभा प्रमोद मोरे	गिरनारे	९०२१२९३२०८
११	रेशमा चाँद शेख	गिरनारे	९७६४७३५९५४
१२	मेघा धनंजय काळे	गिरनारे	९५२७५१७८५१
१३	कविता संदीप पवार	गिरनारे	८९७५९२५२०५
१४	संगीता संतोष लांबे	गिरनारे	९५४५९०९८६०
१५	सारिका रामदास मौळे	गंगापूर	८४१२९६१७१६
१६	कल्पना रुंजा जाधव	गंगापूर	९०४९७४१८७३
१७	कुसुम शांताराम भोये	हरसूल	९८२३६९१४१८
१८	मंजुळा सुनील घाटोळ	गोवर्धन	-
१९	सुनिता परशुराम निंबारा	गोवर्धन	-

तालुका :- घेठ

अ. क्र.	प्रशिक्षणार्थी नाव	गावाचे नाव	दूरध्वनी क्रमांक
१	रुषाली मोतीराम सापटे	भुवन	९०७५९९६४८८
२	निर्मला परसराम इंपाल	तोँडवळ	९४२२९९६०४५
३	कमला कृष्णा इंपाल	तोँडवळ	९५२७०३६७६२
४	कल्पना दत्तू सातपुते	तोँडवळ	-
५	ललिता ज्ञानेश्वर इंपाल	तोँडवळ	-
६	बताबाई पुंडलिक सातपुते	तोँडवळ	-
७	अनुसया यशवंत इंपाल	तोँडवळ	-
८	वनिता हेमंत इंपाल	तोँडवळ	-

९	रुपाली प्रलहाद इंपाल	तोँडवळ	-
१०	कल्पना धर्मराज इंपाल	तोँडवळ	-
११	जयवंता निवृत्ती इंपाल	तोँडवळ	-

तालुका:- त्र्यंबकेश्वर

अ. क्र.	प्रशिक्षणार्थी नाव	गावाचे नाव	दूरध्वनी क्रमांक
१	अल्का मधुकर झेले	टाकेदेवगाव	७५८८१३२६८२
२	सुनंदा गोपाळ चंद्रे	चंद्रयाची पेठ	९६८९५०३४९३
३	शेख जबीन रजजबउली	हरसूल	९४२३९२५६२७
४	संगीता भगवान भांगरे	हरसूल	९०११८८७६०२
५	विमल हिरामन दळवी	हरसूल	८९२८२९८२४२
६	ज्योती जयवंत राऊत	हरसूल	८०५५८९२४४३
७	मिलन एकनाथ शिंगाडे	हरसूल	९४०३४३३६०२
८	कल्पना तुषारा महाले	हरसूल	९६२३१०३५५१
९	लता देवराम मोहळे	हरसूल	८५५७०८६४१२
१०	विद्या पूर्णानंद गावीत	हरसूल	९४२३७४८०३२
११	रेखा संदीप भारसट	हरसूल	९०१११०११५३
१२	मंजुळा अंबादास मोहळे	हरसूल	८५५१०८६४१२
१३	मुक्ता दिपक खरपडे	हरसूल	८६०५५६५२४६
१४	हिरा चेतन भोये	हरसूल	८६०५५६५२४६
१५	सीमा अशोक पगार	त्र्यंबकेश्वर	९९७५९२३७३८
१६	सविता ज्ञानेश्वर पगार	त्र्यंबकेश्वर	८२३७४२९९७४

Research Methodology Workshop for Ph.D. Scholars

A Joint Venture
Of
School of Education,
Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik
and
Western Regional Centre,
Indian Council of Social Science Research, Mumbai

3 to 9 of July 2017

Guidance

Prof. E. Vayunandan

Vice-Chancellor

Dr. Dinesh Bhonde

Registrar

Workshop Coordinator

Dr. Sanjivani Rajesh Mahale

Director, School of Education

Report

Background

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik. (YCMOU) had sent a proposal to Indian Council of Social Science research, Western Regional Centre, Mumbai (ICSSR WRC Mumbai). It was a Proposal for seeking approval for seven days National Workshop on Research Methodology for newly inducted Ph.D. Scholars. YCMOU took responsibility to provide basic required Infrastructure Facilities, Material and Managerial Assistants for the workshop vide letter dated 16.09.2015 and mentioned to abide by rules and regulations regarding the administration and management of the ICSSR Grant.

ICSSR, WRC Mumbai approved the proposal and extended financial assistance to organise the National Workshop on Research Methodology and sanctioned a grant of Rs.40,000/- for the same, letter dated 24.03.2017 (Appendix No.1) The first instalment Rs. 30,000/- for the workshop was given by ICSSR, WRC Mumbai to the University dated 28.3.2017. (Appendix No.2) After receiving the grants, YCMOU prepared a information booklet for Ph.D. Scholars and Guides. It was communicated to the scholars by various electronic media i.e. YCMOU Website & social media via What's app on various research groups. The information booklet is attached as (Appendix No.3)

Organisation of Workshop

Experts having in-depth Subject Knowledge and Research Methodology were invited from various disciplines because the Ph.D. scholars were from various disciplines. The number of the experts as per the requirement was as follows:

Table No.1

Subject wise Distribution of the Experts

No.	Subject	No. of experts
1	Commerce	01
2	Education	03
3	Psychology	01
4	Statistics	03
5	Management	01
6	Science	01
7	Geology	01
8	Agriculture	01
9	Library Science	01

It was decided that the workshop be conducted during the period 3-9 July 2017. The list of the experts is attached as (Appendix No.4). The letters given to the expert after their consent are attached as (Appendix No.5)

Procedure adopted for the workshop

An Online Registration form was developed. A few Ph.D. Scholars and Research Guides out of the university were also interested in the workshop. The details of the enrolment for the workshop in and out of Maharashtra is depicted in Table No.2 below, and the list of the participant is given in (Appendix No.6) The Ph.D. Scholars were given various responsibilities in the workshop. They helped each other in various activities.

Table No.2
Category of the Participant

No.	Category of Participants	Number of participants
1.	Within Maharashtra Ph.D. Scholars	12
2.	Outside Maharashtra Ph.D. Scholars	10
3..	In-house (Ph.D.)Research Scholar	27
4.	In & Out House Faculty	14
	Total	63

Schedule of the workshop

There were five sessions of one hour and fifteen minutes duration each day. The First four sessions were informative with demonstrations. The doubts and queries of the participants were also discussed with them. In the last session the participants and the faculty participants were divided according to their master degree subjects, into five groups-

1. Social Sciences   2. Commerce   3. Education,   4. Science   5. Technology.

They discussed the usability of the lecture according to their subjects. The schedule of the workshop is attached as an. (Appendix No.7)

Last Day Activity

On the Seventh Day /last day the participants had to present their Research Proposal. It is not possible to have all the presentation due to time constraint. Hence, it was made optional and those who were willing to, alone presented their proposals. Five willing participants from one discipline were selected for presentation. Five Experts from their respective field gave overall qualitative feedback to the Participants. It is also useful to all other participant too. They could apply this discussion in their proposal.

Tools for Data Collection

The Coordinator developed various types of tools for data collection.

1. Emotional Level Identification Scale :

This tool was developed by the coordinator for measuring the emotions of the participants. In this tool there are 11 different faces showing different emotions with word in English and Marathi. The participant were required to fill this tool before and after the workshop. This tool is given as Appendix No. 8

2. Research Competency Identification Scale:

This tool included three main point i.e. Scientific Competency, Personal Aptitudes/ Interpersonal Skills and Project and Team Management Skills. Scientific Competency consisted of six sub-items, Personal aptitudes/ Interpersonal skills consisted of five sub-item, Project and Team Management Skills consisted of nine sub-item. This tool is given as (Appendix No.9)

3. Feedback from the participant about Resource Persons:

This Feedback form included 10 point i.e. Subject Knowledge, Ability to explain complex concepts, Application of updated information, Quality of PowerPoint Presentation, Communication Skills, Ability to interact, Ability to retain attention of the participant, Time Management, Discussion Ability with students and would you recommend the resource person for future sessions. The Participants had to fill this form everyday in the evening.

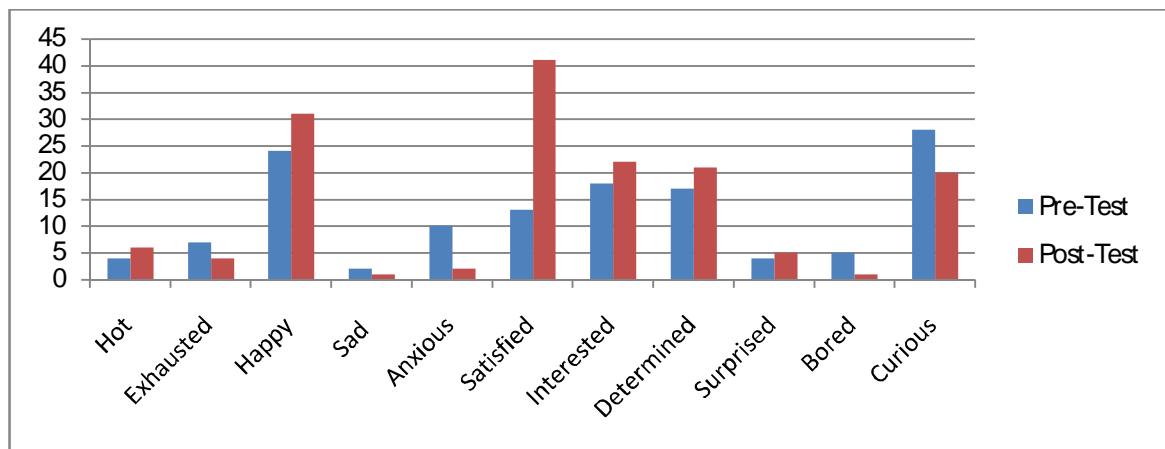
This feedback form is given in Appendix No.10

Data Analysis

Identification of Emotional Level of the Participants

Table No.3
Emotion Level of the Participants

No.	Emotion	Pre-Test	Post-Test
1.	Hot	04	06
2.	Exhausted	07	04
3.	Happy	24	31
4.	Sad	02	01
5.	Anxious	10	02
6.	Satisfied	13	41
7.	Interested	18	22
8.	Determined	17	21
9.	Surprised	04	05
10.	Bored	05	01
11.	Curious	28	20

Bar chart 1:

Emotion Level of the Participants pre -and post- of the workshop

Result:

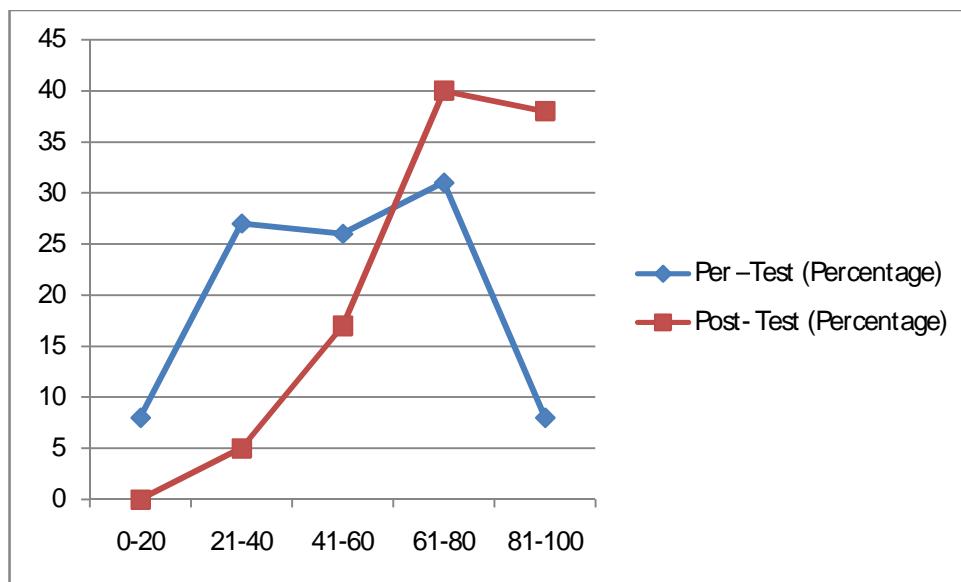
1. Negative Emotions of the Participants are reducing.
2. Most of Participants are satisfied about the workshop.

Research Competency Identification Scale:

This scale having three subscales. Analysis was done as per subscales

Table No.4
Scientific Competency

No.	Frequency	Per -Test (Percentage)	Post- Test (Percentage)
1.	0-20	8	0
2.	21-40	27	5
3.	41-60	26	17
4.	61-80	31	40
5.	81-100	8	38
Total		100	100

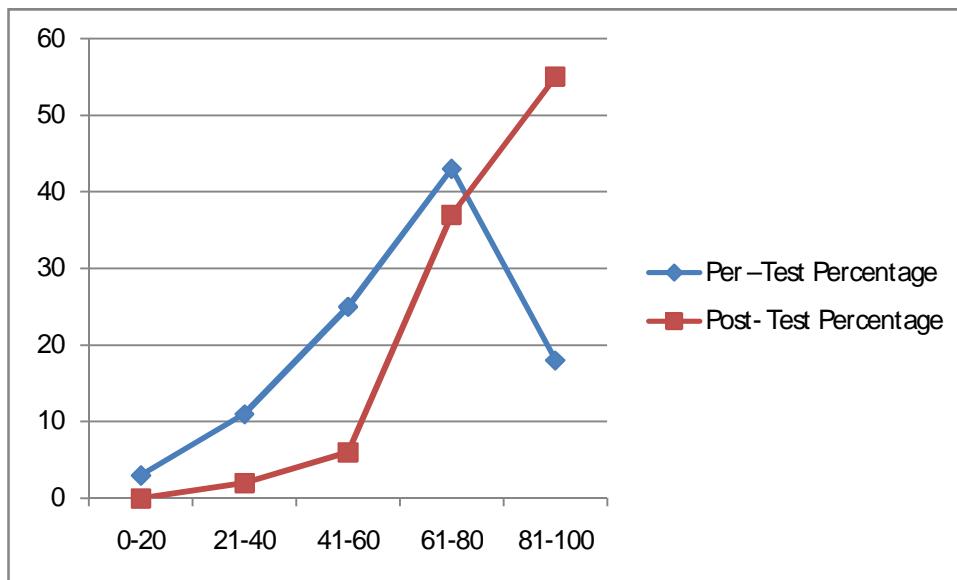
Line chart 2
Scientific Competency of the Participants pre- and post- of the workshop

Result:

Scientific Competency developed among the participants after the Research Methodology workshop.

Table No.5
Personal Aptitudes/ Interpersonal Skills

No.	Frequency	Per -Test Percentage	Post- Test Percentage
1.	0-20	3	0
2.	21-40	11	2
3.	41-60	25	6
4.	61-80	43	37
5.	81-100	18	55
Total		100	100

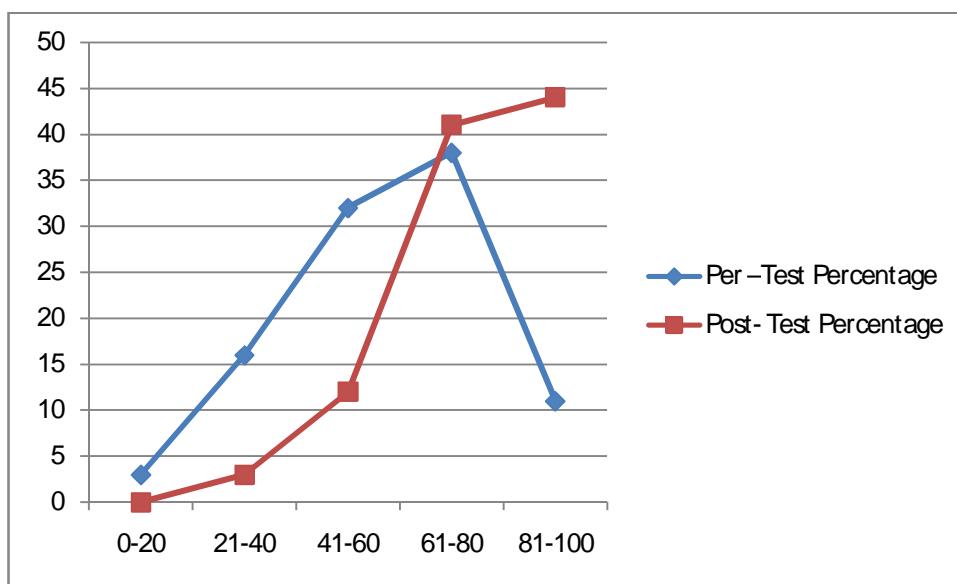
Line chart 3
Personal Aptitudes/ Interpersonal Skills of the Participants pre- and post- of the workshop

Result :

The Students-experts interaction, Students-Students interaction helped the participants for development of Interpersonal Skills.

Table No.6
Project and Team Management Skills

No.	Frequency	Per -Test Percentage	Post- Test Percentage
1.	0-20	3	0
2.	21-40	16	3
3.	41-60	32	12
4.	61-80	38	41
5.	81-100	11	44
Total		100	100

Line chart 4
Project and Team Management Skills of the Participants pre- and post- of the workshop

Result:

1. Project and team management were developed among the Scholars.

Table No.7
Feed Back from Participants about Resource Persons

Sr. No	Name of the Resource Persons	Feedback of Participants
1.	Dr. Sarita Aurangabadkar	87
2.	Dr. Vidya Naik	90
3.	Dr. Sibil Thomas	91
4.	Prof. Haridas Achary	78
5.	Prof. Raja Maulli	84
6.	Dr. Sananse	87
7.	Dr. J. V. Bhalerao	90
8.	Dr. Vaibhav Jadhav	91
9.	Dr. Mrs. Ghatole	85
10.	Dr. Rajendra Kumbhar	94
11.	Dr. Hemant Rajguru	84
12.	Dr. Jaydeep Nikam	81
13.	Prof. R. V. Vadnere	85

Result:

1. All the Expert gave up- to-date knowledge and demonstration about the topics assigned to them .
2. All the participants were highly satisfied.

Financial Contribution:

ICSSR extended a funding Rs. 40,000/- for the workshop. Participants coming from outside Nashik and required residential facility in the University charged Rs. 2000/- only for seven days. Local Participant and Research Guides were charged Rs. 1000/- each. Out of

Maharashtra five participants gave Rs. 2000/- and Local seven participant and Guide gave Rs.1000/- each. The receipt of the fees given in the Appendix No.11 The fund generated by the university from this workshop was

ICSSR (WRC) Mumbai	Rs.40,000/-
Fees from the Participants	RS.17,000/-
Total Amount	Rs.57,000/-

The format of the receipt of the fees from ICSSR was attached Appendix No.12

The hospitality was extended by YCMOU for seven days to the experts, participants and other technical staff. Hospitality Approved financial proposal for Hospitality given in the Appendix No. 13

The expenditure for the workshop was

Experts TA/DA and remuneration	Rs. 40090/-
Working Launch	Rs. 37,800/-
Total Expenditure	Rs. 77,890/-

Utilization certificate from the Chartered Accounts is given in the Appendix No.14 and format of the certificate of the workshop is given in the Appendix No.15

Summary:

The Research Methodology workshop was organised by School of Education, YCMOU in collaboration with ICSSR (WRC) Mumbai. Total 63 participants enrolled for the workshop. The workshop schedule had lectures demonstration and then subjectwise group work. The experts are from various discipline who oriented the participant from different angle of research. All the Participants are happy about the workshop. Even after the workshop was over participants were in touch with each other to support their research work.

पश्चिम विभागीय केंद्र
भारतीय सामाजिक विज्ञान अनुसंधान परिषद
जे.पी.नाईक भवन, विद्यानगरी,
मुंबई-४०० ०९८.
दूरध्वनी : २६५३ ०२०९ (कार्यालय)
२६५४ १५६७ (वस्तीगृह)

Western Regional Centre
Indian Council of Social Science Research
J. P. Naik Bhavan, Vidyanagari,
Mumbai - 400 098.
Tel. : 2653 0209 Fax : 2653 0210
ICSSR Hostel : 2654 1567 / 2654 3437
E-mail : icssrwrc@yahoo.co.in
wrcmumbai@gmail.com
icssrguesthouse@gmail.com
(for guest house booking)

Appendix - 1

Professor Dolly Sunny
Hon. Director

P-51/ ०५ /17

24th March, 2017

Dr Prakash Atkare
Registrar
Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University
Dnyan Gangotri
Near Gangapur Dam
Nasik 422 222

Dear Dr Atkare,

This is with reference to your letter dated 16th September, 2015.

I am happy to inform that the Advisory Committee of the Centre in its meeting held on 23rd March, 2017 considered favourably your proposal for financial assistance to organize a workshop on "**Research Methodology**" and sanctioned a grant of Rs 40,000/- for it.

Kindly let us know whether the workshop was held and also clarify whether you expect grant from us. In case, if you have not conducted the programme during the period and postponed it for want of grant, specify the details.

Kindly send the enclosed grant in-aid bill duly signed, if grant is required.

With regards,

Yours sincerely,

(Dolly Sunny)
Hon. Director

Encl: Grant in aid bill

पश्चिम विभागीय केंद्र
अधिकारी क्रमांक ५६२
दिनांक : २४/५/१७ /२०

क्रमांक: ४२२/४/२०१७
मुद्रा: ४२२/४/२०१७

पश्चिम विभागीय केंद्र
भारतीय सामाजिक विज्ञान अनुसंधान परिषद
जे.पी.नाईक भवन, विद्यानगरी,
मुंबई-४०० ०९८.
दूरध्वनी : २६५३ ०२०९ (कार्यालय)
२६५४ १५६७ (वस्तीगृह)

Appendix - 2

Western Regional Centre
Indian Council of Social Science Research
J. P. Naik Bhavan, Vidyanagari,
Mumbai - 400 098.
Tel. : 2653 0209 Fax : 2653 0210
ICSSR Hostel : 2654 1567 / 2654 3437
E-mail : icssrwrc@yahoo.co.in
wrcmumbai@gmail.com
icssrguesthouse@gmail.com
(for guest house booking)

Professor Dolly Sunny
Hon. Director

P-51/ १०१ /17

28th March, 2017

Dr Prakash Atkare
Registrar
Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University
Dnyan Gangotri
Near Gangapur Dam
Nasik 422 222

Dear Dr Atkare,

Further to our letter dated 24th March, 2017 and on the basis of the telephonic conversation which we had and the details provided by you, we are sending herewith a crossed cheque no... ०१६९४५ .....dated ३१.३.२०१७ ..... for Rs 30,000/- towards the grant sanctioned by the Centre for the national workshop on "Research Methodology". Kindly acknowledge receipt.

With regards,

Yours sincerely,

(Dolly Sunny)
Hon. Director

Encl: Cheque (UPC)

अधिकारक नं.: ५०१४
दिनांक: २९/०४/२०१७

प्रकाश अटकरे
राजाराम अटकरे
३१/०३/१७

अधिकारक नं.: ५१७४
दिनांक: २९-०३-०५-१७
वांचणी नं.: वि.द्या.वि.
य.च.म.मुलत विद्यालय, नाशिक

स्वम विभागीय केंद्र
भारतीय सामाजिक विज्ञान अनुसंधान परिषद
जे.पी.नाईक भवन, विद्यानगरी,
मुंबई-४०० ०९८.
दूरध्वनी : २६५३ ०२०९ (कार्यालय)
२६५४ १५६७ (वस्तीगृह)

Appendix No. 2.1

Western Regional Centre
Indian Council of Social Science Research
J. P. Naik Bhavan, Vidyanagari,
Mumbai - 400 098.
Tel. : 2653 0209 Fax : 2653 0210
ICSSR Hostel : 2654 1567 / 2654 3437
E-mail : icssrwrc@yahoo.co.in / wrcmumbai@gmail.com
icssrguesthouse@gmail.com
(for guest house booking)

Professor Dolly Sunny
Hon. Director

Speed Post

P-51453/18

06th Aug, 2018

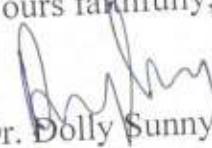
Registrar,
Y C M O U
Near Gangapur Dam
Nashik 422 222.

Dear Sir,

I am sending herewith a cheque no. 027713 dated 02.08.2018 drawn on Allahabad Bank, Kalina Branch for Rs 10,000/- (Rs Ten Thousand only) towards the full & final installment of grant sanctioned by the Centre for Workshop on "Research Methodology Workshop", held on 3rd to 9th July, 2017.

Kindly acknowledge receipt.

Yours faithfully,

(Dr. Dolly Sunny)
Hon. Director

Encl: cheque

Edel
1

मिशन विभाग
दिनांक : 20/08/2018
क्रमांक : 23/08/2018

Appendix No.3

SCHOOL OF EDUCATION
YCMOU, NASHIK
CENTRE

INDIAN COUNCIL OF SOCIAL SCIENCE
RESEARCH WESTERN REGIONAL

JOINTLY ORGANISED
BY

WORKSHOP
ON
RESEARCH METHODOLOGY for SC/ST/VJ/NT/OBC/General Students

JULY 3rd - 9th 2017

About the workshop

This workshop is deal with various components in Research Methodology. In the Workshop theoretical knowledge and practical and hands on experiences gives to the participants.

Broad Topic Covered in the workshop

- Nature of Scientific Methods & its application to Social Phenomenon
- Research Proposal development
- Research Design(Quantitative, Qualitative, Mixed)
- Multimedia application in research
- Research Tools & Techniques , Standardized Test , e tools for data collection
- Universe, Nature & Types of sampling
- Statistical technique tools for Quantitative data analysis
- Techniques & Tools for Qualitative Data Analysis
- Types of Literature & Review, INFLIBINET & Online Resources
- Interdisciplinary Research
- Writing of Research paper and report

Who should Attend

Research Scholars, in- service Teacher / Professors

Venue: Computer Hall, Academic Building, YCMOU, Dnyangangotri, Near Gangapur Dam, Nashik

Time for the Workshop: - Morning 10:00 to Evening 5:30

Registration Fees: No Registration Fees for full time Research Scholars (ID Proof)
For In Service Teachers/ Professors Registration fees Rs. 2,000/- (It include Accommodation and Launch.) For Local Teacher, Professor Rs. 1000/- Registration Fees (No

Accommodation and Launch). Fee submitted by Demand Draft in the favour of Finance Officer, YCMOU Payable at Nashik

Please send your Registration form to the following mail ID: - dhererahul358@gmail.com,
vidyadevibagul@gmail.com

Last Date of Registration: 25 June 2017

Phone No. (0253) 2231472

Content:- Rahul Dhere - 9604954644, Vidyadevi Bagul - 9970053806

Chief Patron:- Hon V.C. Dr. Vayunandan

Co- coordinator: Dr. Sanjivani R. Mahale, Action Director School of Education , YCMOU, Nashik.

Organising Committee: Dr. Suresh Patil, Dr. Vijaya Patil, Dr. Kavita Salunke ,

Dr. Dayaram Pawar, Dr. Subash Sonune.

**WORKSHOP
ON
UNDERSTANDING RESEARCH METHODOLOGY IN SOCIAL SCIENCES
FOR SC/ST STUDENTS**

**JULY 3rd - 9th 2017
Registration Form**

Name of the Participant: _____

Category: - Full Time Research Scholar / In-service Teacher /Professor

Name & Address of the Institution

Category: SC / ST / VI / NT / OBC / General

Gender: Male / Female / Transgender

Accommodation required: Yes / No

Registration Fees information

Email: _____

Mobile:

Sign of the Participant

Appendix No.4
List of Expert for Research Methodology Workshop

No.	Name of Expert	Topic
1.	Dr. Sarita Aurangabadkar	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nature of Scientific Methods & its application to Social Phenomenon ➤ Qualitative & Mixed method Research ➤ Concepts in Research Proposal : Research Topic, Research Questions, Hypothesis, Objectives, Operational definition Scope & limitation Review of literature, Research Methodology
2.	Dr. Vidya Naik	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Types of Quantitative Research Design ➤ Types of Quantitative Research Design
3.	Dr. Sibil Thomas	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Types of Qualitative Research Design ➤ Types of Mixed Research Design
4.	Dr. haridas Achaya	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Multimedia Application in research
5.	Prof. C. Raja Mouli	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Research Tools & Techniques for Data Collection (Questionnaire, Interview Schedule, Observation) ➤ Research Tools & Techniques for Data Collection (rating Scale, Standardized Test other tools)
6.	Dr. S.L . Sasane	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Universe, Nature & Types of sampling Probability & Non probability sampling ➤ Sampling for Various Research Design
7.	Dr. J.Bhalerao	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Statistical technique for data analysis
8.	Dr. Vaibhav Jadhav	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tools for Qualitative Data Analysis ➤ Tools for Qualitative Data Analysis Demonstration ➤ Hands on experience for data analysis of Qualitative tools
9.	Dr. Mrs. Ghatole	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Software for Quantitative data analysis ➤ Statistical tools for data analysis- Software
10.	Dr. Kumbhar	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Types of Literature & Review (printed & Web based) ➤ INFLIBINET & Online Resources Demonstration ➤ INFLIBINET & Online Resources Hands on experiences
11.	Dr. Hemant Rajguru	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Interdisciplinary Research
12.	Dr.Jaydeep Nikam	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Writing of Research paper and report
13.	Prof. R. V. Vadnere	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ODL Research

Appendix No.5

O/w:- Edu/2017
Date: 19/06/2017

To,

_____
_____
_____

Subject: - Invitation for Research Methodology Workshop as an Expert...
Respected Sir/Madam,

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University is a State Open University in Maharashtra. The YCMOU enrolled Ph.D. Scholars in different discipline like Social Science, Education, Management, Journalism, Computer, etc.

School of Education has sent proposal to ICSSR Regional Centre Mumbai for conducting the Research Methodology workshop. ICSSR has approved the financial grant for the same.

The school of Education is planning to organize this workshop in the first week of July 2017. You are invited as an expert for delivering the valuable thoughts on the following topics. Please accept our invitation and guide the Ph.D. Scholars in said workshop.

Please contact :- (0253) 2231472, Dr. Sanjivani R. Mahale- 9423080465, Rahul Dhere- 9604954644, Vidya Bagul- 9970053806

Please send your Bio-data by mail ID vidyadevibagul@gmail.com

Topic:-

Date:-

Time:-

**Director
School of Education**

Appendix No.6

List of the Participants

Out-house (Ph.D.) Research participant Within Maharashtra				
Sr.No.	Name of Participant	Gender	Caste	State
1.	Sanvidhan Suresh Sonawane	Male	SC	Maharashtra
2.	Jagdish Devidas Zire	Male	SC	Maharashtra
3.	Kalpana Rustumrao Kamble	Female	SC	Maharashtra
4.	Raju Uttam Kharat	Male	SC	Maharashtra
5.	Borgaonkar Jayant Shankar	Male	SC	Maharashtra
6.	Kamble Chandrakant Goutam	Male	SC	Maharashtra
7.	Praful s Dhepe	Male	SC	Maharashtra
8.	Sheha Shriram More	Female	SC	Maharashtra
9.	Palave Hanuman Ramchandra	Male	OBC	Maharashtra
10.	Ahire Sahebharao Uttam	Male	OBC	Maharashtra
11.	Shilpa R. kankonkar	Female	Open	Maharashtra
12.	Potdar Anuradha Nanasahab	Female	OBC	Maharashtra
Other State (Ph.D.) Research Scholar				
13.	Ajay Kumar Singh	Male	SC	Lucknow
14.	Rama Kant	Male	SC	Sagar, M.P.
15.	Jay Shanker Singh	Male	SC	Sagar, M.P.
16.	Susmita Mondal	Female	SC	West Bengal
17.	Shaswati Das	Female	SC	Odisha
18.	Golakh kumar Behera	Male	SC	Odisha
19.	Dugamwar Sainath Gangadhar	Male	ST	Rajasthan, Ajmer
20.	Rashmi Jaiswal	Female	OBC	Varanasi, UP
21.	R. Udhaya Mohan Babu	Male	OBC	Tamilnadu
22.	Priyanaka Gujrati	Female	Open	Varanasi, UP

In-house (Ph.D.)Research Scholar

Sr.No.	Name of Participant	Gender	Caste	State
1.	Sachin Ashok Pore	Male	SBC	Maharashtra
2.	Rahul Dalitrapo Dhere	Male	SC	Maharashtra
3.	Subhada Uttam Katkar	Female	OBC	Maharashtra
4.	Kalpana Shivaji Salunke	Female	ST	Maharashtra
5.	Jyoti Ramchandra Lashkari	Female	OBC	Maharashtra
6.	Vidyadevi Bhila Bagul	Female	OBS	Maharashtra
7.	Anita Bhaskar Thorat	Female	SC	Maharashtra
8.	Jyoti Sanjay Pawar	Female	OPEN	Maharashtra
9.	Uttam Anantrao Deshmukh	Male	OPEN	Maharashtra
10.	Avinash Appasha Chormale	Male	NTC	Maharashtra
11.	Anil Pandurang Gaikwad	Male	SC	Maharashtra
12.	Prajakta Bhausaheb Deshmukh	Female	OPEN	Maharashtra
13.	Pradeep Sandhyarani Sahebrao Ohol	Male	SC	Maharashtra
14.	Nishigandha Dinkar Patil	Female	OPEN	Maharashtra
15.	Premlata Sitaram Dabhade	Female	ST	Maharashtra
16.	Madhuri Babanrao Kharjul	Female	OBC	Maharashtra
17.	Dhananjay Fulchand Munde	Male	NT-D	Maharashtra
18.	Dayanand Trimukh Hattiambire	Male	SC	Maharashtra
19.	Manisha Bhatu Khare	Female	SC	Maharashtra
20.	Pramod Ashok Pawar	Male	SC	Maharashtra
21.	Sneha Sahebrao Rathod	Female	VJ (A)	Maharashtra
22.	Bharti Shreepat Desale	Female	OBC	Maharashtra
23.	Anuradha Namadev Bhosale	Female	OPEN	Maharashtra
24.	Sachin Balkrushna Tarwate	Male	OBC	Maharashtra

25.	Shweta Ramdas Jadhav	Female	SC	Maharashtra
26.	Chandrasihila Chandrashekhar Gaikwad	Female	SC	Maharashtra
27.	Suhas Shripati Mane	Male	OPEN	Maharashtra

Sr.No	(In & Out House Faculty)			
	Name of the Participant	Gender	Caste	State
1.	Dr. Dayaram Pawar	Male	VJ(A)	Maharashtra
2.	Sandip Vitthalrao Mothe	Male	OBC	Maharashtra
3.	Padmakar Bhimrao Ingle	Male	VJ(A)	Maharashtra
4.	Avinash Anandrao Gedam	Male	SC	Maharashtra
5.	Pinjari ChirakhoddinVajiroddin	Male	OBC	Maharashtra
6.	Dr. Abhay Patil	Male	Open	Maharashtra
7.	Dr. M.P. Pagar	Male	OBC	Maharashtra
8.	Dr. Karuna Kushare	Female	Open	Maharashtra
9.	Nilima Manoj Nikam	Female	Open	Maharashtra
10.	Yogendra Shivajirao Patil	Male	Open	Maharashtra
11.	Paradeshi Keshavsing Lakhunsing	Male	Open	Maharashtra
12.	Hukerikar Manda	Female	Open	Maharashtra
13.	Dr. Sajjan Thool	Male	SC	Maharashtra
14.	Sanjukta Das	Female	Open	Odisha

Appendix No.7
Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik
National Workshop on
Research Methodology for SC/ST/VJ/NT/OBC/General Students
Jointly Organized by
School of Education and Indian Council of Social Science Research, Mumbai
3rd July to 9th July 2017

Date Time	Day 1 - 3 July	Day 2 - 4 July	Day 3 - 5 July	Day 4 - 6 July	Day 5 - 7 July	Day 6 - 8 July	Day 7 - 9 July
10.00 to 10.30	Registration Inauguration	Signature of Attendance	Signature of Attendance	Signature of Attendance	Signature of Attendance	Signature of Attendance	Signature of Attendance
10.30 to 11.45	Importance of Review of literature in Research	Types of Quantitative Research Design (Dr. Vidya Naik)	Multimedia Application in research (Prof. Haridas Achary)	Ethics of Research (Dr. Anjun Ghatole)	Tools for Qualitative Data Analysis (Dr. Vaibhav Jadhav)	Types of Literature & Review (printed & Web based) (Dr. Kumbhar)	Interdisciplinary Research (Dr. Hemant Rajguru)
11.45 to 12.00	Tea Break	Tea Break	Tea Break	Tea Break	Tea Break		Tea Break
12.00 to 1.15	Nature of Scientific Methods & its application to Social Phenomenon Qualitative & Mixed method Research (Dr. Sarita Aurangabadkar)	Types of Quantitative Research Design - (Dr. Vidya Naik)	Multimedia Application in research (Prof. Haridas Achary)	Universe, Nature & Types of sampling Probability & Non probability sampling (Dr. Sananse)	Tools for Qualitative Data Analysis Demonstration (Dr. Vaibhav Jadhav)	INFLIBINET & Online Resources Demonstration (Dr. Kumbhar)	Writing of Research paper and report (Dr.Jaydeep Nikam)
1.15 to 2.15	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch
2.15 to 3.30	Concepts in Research Proposal : Research Topic, Research	Types of Qualitative Research Design (Dr. Sibil Thomas)	Research Tools & Techniques for Data Collection (Questionnaire, Interview)	Sampling for Various Research Design (Dr. Sananse)	Hands on experience for data analysis of Qualitative tools (Dr. Vaibhav	INFLIBINET & Online Resources Hands on experiences With Guidance	ODL Research Prof. R V. Vadnere

	Questions, Hypothesis, Objectives, Operational definition Scope & limitation Review of literature, Research Methodology (Dr. Sarita Aurangabadkar)		Schedule, Observation) (Prof. C. Raja Mouli)		Jadhav)	(Dr. Kumbhar)	
3.30 to 3.45	Tea Break	Tea Break	Tea Break	Tea Break	Tea Break	Tea Break	Tea Break
3.45 to 4.30	Conceptualization of Research topic	Types of Mixed Research Design (Dr. Sibil Thomas)	Research Tools & Techniques for Data Collection (rating Scale. Standardized Test other tools) (Prof. C. Raja Mouli)	Statistical technique for data analysis (Dr. J. V. Bhalerao)	Software for Quantitative data analysis (Dr. Mrs. Ghatole)	INFLIBINET & Online Resources Hands on experiences (Dr. Kumbhar)	3.45 to 5.00 Proposal Presentation
4.30 to 5.30	Development of Research Proposal	Finalization of Research Design	Finalization of research tools	Statistical technique for data analysis (Dr. J. V. Bhalerao)	Statistical tools for data analysis- Software (Dr. Mrs. Ghatule)	INFLIBINET & Online Resources Hands on experiences (Dr. Kumbhar)	5.00 to 5.30 Valedictory

Dr. Sanjivani R. Mahale
 Course Coordinator
 Acting Director, School of
 Education YCMOU, Nashik.

Appendix No. 8
Emotional Level identification Scale

प्रशिक्षणार्थी नाव :

दिनांक : / / २०

आपणास आज कसे वाटत आहे त्या चेह-व्यासमोर खूण करा. आपण एकापेक्षा जास्त चेह-व्यासमोर खूण करू शकाल.

क्र.	मराठी व इंग्रजी नाव / चेहरा	प्रशिक्षणापूर्वी	प्रशिक्षणानंतर
१)	गरम (Hot)		
२)	थकलेला (Exhausted)		
३)	आनंदी (Happy)		
४)	दुःखी (Sad)		
५)	चिताग्रस्त (Anxious)		
६)	समाधानी (Satisfied)		
७)	आवडीचा (Interested)		
८)	निश्चयी (Determined)		
९)	आश्चर्यचकित (Surprised)		
१०)	त्रासलेला (Bored)		
११)	जिजासू (Curious)		

प्रशिक्षणार्थी सही व नाव

Appendix No.9
 Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik
 National Workshop on
 Research Methodology for SC/ST/VJ/NT/OBC/General Students
 Jointly Organized by
 School of Education and Indian Council of Social Science Research, Mumbai
3rd July to 9th July 2017

Research Competency Identification Scale

Name of Research Scholar: - _____
 Please tick the (   ) sign in appropriate column.

N o.	Title / Competency	0-20	21- 40	41 - 60	61 - 80	80- 100
1	Scientific Competency (वैज्ञानिक क्षमता शास्त्रीय)					
	1.1 Scientific Knowledge शास्त्रीय ज्ञान					
	1.2 Ability to learn and adapt अद्ययन आणि					
	1.3 Ability to formulate a research issue संशोधन प्रश्न / समस्या विकसनाची तयारी					
	1.4 Capacity for analysis and grasp of sophisticated IT tools माहिती संप्रेषणतंत्र विज्ञानाच्या साधनांची वापर आणि विश्लेषण करण्याची क्षमता					
	1.5 Ability to work in an interdisciplinary environment आंतरविद्याशाखीय वातावरणात काम करण्याची तयारी					
	1.6 Ability to incorporate existing knowledge सद्यस्थितीतील उपलब्ध ज्ञान समावेशानाची तयारी					
2	Personal aptitudes/ interpersonal skills वैयक्तिक अभिवृत्ती/ आंतरव्यक्तिगत कौशल्ये					
	2.1 Creativity सर्जनशीलता					
	2.2 Open-minded approach मनाचा खुलेपणा					
	2.3 Motivation/ Involvement प्रेरणा/ सहभागाची वृत्ती					
	2.4 Adaptability स्वीकाराची तयारी					
	2.5 Ability to self assess स्वमुल्यनिर्धारणाची तयारी					
3	Project and team management skills प्रकल्प आणि गट व्यवस्थापन कौशल्य					
	3.1 Ability to work in a team गटात कार्य करण्याची तयारी					
	3.2 Ability to develop a network नेटवर्क विकासाची तयारी					
	3.3 Communication skills संप्रेषण कौशल्ये					
	3.4 Ability to assess मूल्यनिर्धारणाची तयारी					
	3.5 Language skills भाषिक कौशल्य					
	3.6 Business culture and management skills / संघटन कौशल्य					
	3.7 Project management skills प्रकल्प व्यवस्थापन					
	3.8 Ability to manage and steer teams					
	3.9 Awareness of the pertinence of the research and its impact on the environment संशोधनाचा पर्यावरणावर होणाऱ्यापरिणामांची जाणीव					

Appendix No.9

Feedback from the participant about Resource Persons

Name of the Participant:

Please allot marks out of 10 to each head

Sr. no.	Name of the resource person	Subject knowledge	Ability to explain complex concept	Ability of updated information presentation	Quality of Power point presentation	Communication skills	Ability to interact	Ability to retain attention of participants	Time management	Discussion ability with students	Would you recommend the resource person for future sessions?	Total
1	Dr. Sarita Aurangabadkar											
2	Dr. Vidyा Naik											
3	Dr. Sibil Thomas											
4	Dr. J. V. Bhalerao											
5	Prof. Raja Mauli											
6	Dr. Sananse											
7	Prof. Haridas Achary											
8	Dr. Vaibhav Jadhav											
9	Dr. Mrs. Ghatole											
10	Dr. Rajendar Kumbhar											
11	Dr. Hemant Rajguru											
12	Dr. Jaydeep Nikam											
13	Prof. R. V. Vadnere											

(Signature of the Participant)

Appendix - No. 11.1

जा.क्र.....	
दिनांक.....	
आ.क्र.....	
दिनांक.....	
जा.क्र.....	
दिनांक.....	
आ.क्र.....	
दिनांक.....	
कुलसंचिव कार्या.	
जा.क्र.....	
दिनांक.....	
कुलसंचिव कार्या.	
आ.क्र.....	
दिनांक.....	
कुलगुरु कार्यालय	
जा.क्र.....	
दिनांक.....	
कुलगुरु कार्यालय	
आ.क्र.....	
दिनांक.....	
जा.क्र.....	
दिनांक.....	
आ.क्र.....	
दिनांक.....	

यशवंतराव चक्राण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नासिक
अंतर्गत संज्ञापन पत्र

प्रेषक : डॉ. संजीवनी महाले

विषय : डी. डी. जमा करणे बाबत.

शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

धारिका: शिक्षणशास्त्र / २०१७/ ICSSR

प्रती : वित्तअधिकारी

दिनांक : 10/07/2017

दिनांक ३ ते ९ जुलै २०१७ रोजी विद्यापीठात संशोधन पद्धती कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. त्या कार्यशाळेसाठी स्थानिक In-Service Teacher साठी - १०००/- रु. व बाहेरील In-Service Teacher साठी - २०००/- रु. फी घेण्यात आली होती. सदर कार्यशाळेत सहभागी झालेल्या In-Service Teacher चे मूळ DD व यादी पाठवीत आहे. तरी सदरची रक्कम C.3.R.6 मध्ये जमा करण्यात यावी ही विनंती.

No.	Name of Candidate	DD.No.	Rupees
1	Avinash Anandrao Gedam	796627	2000/-
2	Sandip Vittalrao Mothe	796628	2000/-
3	Padmakar Bhimrao Ingle	796629	2000/-
4	Pinjari Chirakhoddin Vajiroddin	580461	2000/-
5	Sanjukta Das	921969	2000/-
6	Dr. M. P. Pagare	988938	1000/-
7	Dr. Karuna Kushare	024931	1000/-
8	Dr. Leela D. Jadhav	024932	1000/-
9	Nilima Manoj Nikam	012003	1000/-
10	Yogendra Shivajirao Patil	576231	1000/-
11	Hukerikar Mandakini	024964	1000/-
12	Keshavsing Lakhansing Pardeshi	024965	1000/-

संजीवनी

डॉ. संजीवनी राजेश महाले
प्र. संचालक
शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

Appendix No. 1 & 2

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nasik

Finance & Accounts Department

Original Copy

Printed On: 10/Jul/2017 4:41 pm

Bank Receipt

Page 1 of 1

Receipt No	321	Department Name	Finance Division
Receipt Date	10/Jul/2017		
Received From	SCHOOL OF EDUCATION		
Deposit it in A/c	1323004456		
Mode of Payment	By Demand Draft / by Cheque / by Online		
Narration	Full Time Research Staff		

Printed On: 10/Jul/2017 4:37 pm

Bank Receipt

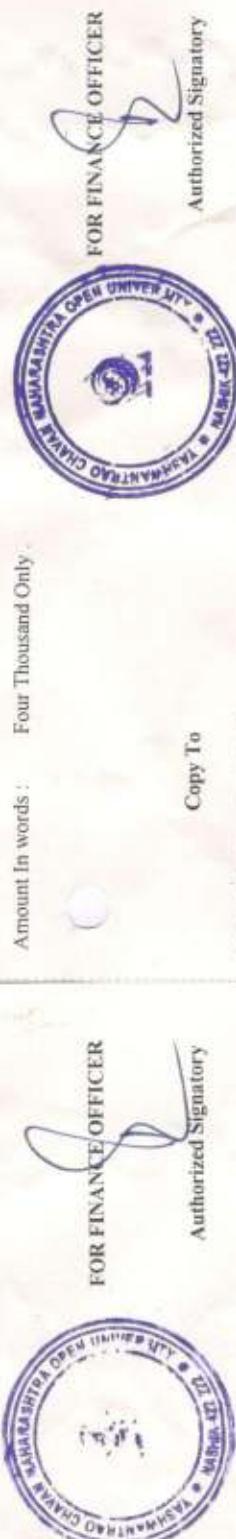
Page 1 of 1

Receipt No	320	Department Name	Finance Division
Receipt Date	10/Jul/2017		
Received From	SCHOOL OF EDUCATION		
Deposit it in A/c	1323004456		
Mode of Payment	By Demand Draft / by Cheque / by Online		
Narration	Full Time Research Staff		

Sr.No	Budget Description	Amount	Amount
1	C.3.R.6 : Full Time Research Staff	13,000	4,000
	Total Amount:	13,000	4,000

Amount in words: Thirteen Thousand Only

Amount in words: Four Thousand Only.

Copy To

Authorized Signatory

[Note: The Receipt is Subject to the Realisation of DD/Cheque.]

Copy To

Authorized Signatory

[Note: The Receipt is Subject to the Realisation of DD/Cheque.]

Finance & Accounts Department

Original Copy

Financial Year: 2017 - 2018

Financial Year: 2017 - 2018

Bank Receipt

Page 1 of 1

Printed On:	10/Jul/2017	4:41 pm	Printed On:	10/Jul/2017	4:37 pm

Finance & Accounts Department

Original Copy

Financial Year: 2017 - 2018

Financial Year: 2017 - 2018

Bank Receipt

Page 1 of 1

Printed On:	10/Jul/2017	4:37 pm	Printed On:	10/Jul/2017	4:37 pm

Appendix No. 2.2

Finance & Accounts Department

Original Copy

Date On: 23/May/2017 3:28 pm

Bank Receipt

Financial Year: 2017 - 18

Yashwa to Chavan Maharashtra Open University, Nasik

Page 1

Finance & Accounts Department

Original Copy

Printed On: 17/Oct/2018 1:19 pm

Financial Year: 2018 - 2019

Page 1 of 1

Bank Receipt

Finance & Accounts Department

Original Copy

Page 1 of 1

Receipt No: 920 Department Name Finance Division

Receipt Date 17/Oct/2018

Received From ICSSR WESTERN REGIONAL CENTRE

Deposited in A/c 1323004456

Mode of Payment By Demand Draft / by Cheque / by Online

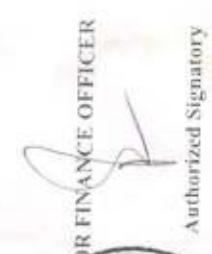
Narration School Of Education Grant for Full Time Research Staff

No	Budget Description	Amount
1	C.I.R.6 : Full Time Research Staff	30,000
	Total Amount:	30,000

Sr.No	Budget Description	Amount
1	C.I.R.6 : Full Time Research Staff	10,000
	Total Amount:	10,000

Amount In words: Ten Thousand Only.

Authorized Signa

DR FINANCE OFFICER
Authorised Signatory

Copy To

[Note: The Receipt is Subject to the Realisation of DD/Cheque.]

Copy To

[The Receipt is Subject to the Realisation of DD/Cheque.]

Appendix No. 12

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नासिक

अंतर्गत संज्ञापन पत्र

प्रेषक : प्र. संचालक,

विषय: Research Methodology

शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

Workshop प्रशिक्षणार्थी भोजन बाबत..

जा.क्र..... 112

दिनांक..... 11/7/17

भा.क्र.....

दिनांक.....

जा.क्र.....

दिनांक.....

भा.क्र.....

दिनांक.....

कुलसंचिव कार्या.

जा.क्र.....

दिनांक.....

कुलसंचिव कार्या.

आ.क्र. 6304

दिनांक 11/07/17

कुलगुरु कार्यालय

जा.क्र.....

दिनांक.....

कुलगुरु कार्यालय

आ.क्र.....

दिनांक.....

जा.क्र.....

दिनांक.....

आ.क्र.....

दिनांक.....

धारिका: शिक्षणशास्त्र / २०१७/ ICSSR

प्रती : मा. कुलगुरु

दिनांक : 05/07/2017

शिक्षणशास्त्र विद्याशाखेत Ph.D. Scholars साठी ७ दिवसांचे Research Methodology Workshop दिनांक ३ ते ९ जुलै २०१७ रोजी आयोजित करण्यात आलेले आहे. मा. कुलगुरुंनी दि. ०३/०७/२०१७ रोजी सहभागी व्यक्तींना दुपारचे भोजन विद्यापीठामार्फत द्यावे असे आदेशित केलेले आहे. त्यासाठी येणारा खर्च ०७ दिवस x ६० व्यक्ती x ९० रु. = ३७,८००/- A.22.P.13 या लेखाशिर्षातून सदरचा खर्च करण्यात येईल.

प्रस्ताव मान्यतेसाठी सादर

दिनांक ०३ ते ९ जुलै २०१७ Ph.D. Scholars साठी Research Methodology Workshop दरम्यान दुपारच्या जेवणासाठी लागणारा रु.३७,८००/- इतका खर्च करण्यास A.22.P.13 या लेखाशिर्षातून करण्यास मान्यता द्यावी, ही विनंती.

ग्रन्थालय
डॉ. संजीवनी राजेश महाले

प्र. संचालक,

शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

मार्फत - मा. कुलसंचिव

मार्फत - मा. वित्त अधिकारी

मा. कुलगुरु कार्यालय
मार्फत - मा. वित्त अधिकारी

ग्रन्थालय
14/7

ग्रन्थालय
द्या. ०८ अ०८८८

मा. कुलगुरु कार्यालय

ग्रन्थालय विद्यापीठ नासिक

Appendix - 14

Form of Utilization Certificate / Audited statement

Reference -

1. Letter P-51/10/17 date 28th March 2017 Research Methodology workshop Sanctioned amount Rs 40,000/-
2. Letter P-51/146/17 date 15th April 2017 1st Instalments Rs 30,000/-

Received 1st Instalment from ICSSR WRC Mumbai - Rs 30,000/-
Expected Amount from ICSSR WRC Mumbai - Rs. 10,000/-

Audited Statement of the Account

Grant to conduct the Research Methodology Workshop

Expenditure head	Actual Expenditure	Unspent Balance returned
Experts Remuneration	Rs. 19,730/-	Nil
TA & DA of the experts	Rs. 20,360/-	Nil
Total Amount	Rs. 40,090/-	Nil

Kinds of Checks exercised

1. Expenditure of the amount Rs. 40,090/- used for TA/DA and Remuneration of the experts.
2. Brief report on organizing training cum awareness programme submitted to ICSSR.

Registrar
(Signature with Rubber Stamp)

Coordinator of RM Workshop
(Signature)

For C.R. Sagdeo & Co.
Chartered Accountants
FRN 108959 W

CA Sanjeevan V. Tambulwadikar
Partner
M.No.:140333

Date: 04.08.2018
Place: Nashik

School of Education

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik
jointly organised with
Indian Council of Social Science Research
Western Regional Centre, Mumbai

Certificate

This is to certify that Dr/Mr/Miss.....
of .....
Research Scholar / Academic faculty has participated for 7 days
National Level Workshop on
"Research Methodology"
scheduled from 3rd July to 9th July 2017 organised
by School of Education at Y. C. M. Open University, Nashik

Dr. Sanjivani R. Mahale
Co-ordinator
I/C Director, School of Education

Prof. E. Vayunandan
Vice-Chancellor
Y.C.M.O.U., Nashik

National Workshop on Research Methodology for SC/ST/VJ/NT/OBC/General Students

Jointly Organized by

**School of Education, Yashwantrao Chavan Maharashtra Open
University, Nashik
and Indian Council of Social Science Research, Mumbai**

3rd July to 9th July 201

यशवंतराव चक्राण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

जानगंगोत्री, गोवर्धन, गंगापूर धरणाजवळ, नाशिक - 422222.

दूरध्वनी फ़ॉन्स (0253) 2231714, 2231715, 2230227 फॅक्स (091) 22311478, 2231716

Web Site: <http://ycmou.digitaluniversity.ac>

जा.क्र.शि.वि./2020-21/ ३५

दि. ०१.०९.२०२०

RM361129579IN

प्रति,

बहाई अँकेडमी

शिवाजी नगर, पांचगणी

नि. सातारा 412 805

विषय : सेमिनारच्या खर्चाबाबत....

महोदय,

आपण संयुक्त विद्यमाने आयोजित केलेल्या आंतरराष्ट्रीय परिषदेमध्ये सहभागी झालेल्या सर्व तज्ज्ञ व्यक्तींचे मानधन आणि TADA चे एकूण सात चेक ह्या पूर्वीच आपणाकडे पाठविले आहेत.

ह्या परिषदेसाठी झालेल्या खर्चाच्या हिशेबाचा चेक रु. 89,650/- ह्या पत्रासोबत पाठवित आहोत. चेक क्र. 100644 चेक दि. 26.08.2020, बँक- सेंट्रल बँक ऑफ इंडीया.

तसेच चेक सोबत एक तक्ता ही जोडून पाठवित आहेत. त्या तक्त्यामध्ये नमुद केलेल्या एकूण पाच सहभागी व्यक्तींचे पैसे विद्यापीठाच्या खात्यामध्ये जमा झालेले नाहीत. सदर व्यंकर्तींशी आमच्या कायांलयाकडूनही संपर्क साधला आहे मात्र सदर व्यक्ती योग्य प्रतिसाद देत नाहीत. कृपया आपल्या स्तरावरुन ही प्रयत्न करावेत ही विनंती.

सदर हिशेब वित्त विभागाकडे जमा करतांना आलेल्या अडचणी सोडविण्यासाठी आपल्या कायांलयातील श्री. पराग तांदळे ह्यांचे अतिशय उत्कृष्ट सहकार्य मिळाले आहे, त्यासाठी त्यांचे मनापासून धन्यवाद. पत्रासोबत सहभागी व्यक्तींची यादी आणि वर उल्लेख केलेला चेक जोडला आहे.

प्रसंघालक
११९१२०

४८

शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

सोबत – यादी आणि चेक

प्रमाणित विद्यार्थी नांव	अर्ज प्राप्त	शुल्क प्राप्त	रिमाउंग	
1 शिवाला सूर्यवेशी		1500	RTGS	
2 सौचिन शास्त्री		1500	RTGS	
3 सारणी कटोल		1500	पेस जमा आहेत.	
4 विजय काळी		5000	संतव भाऊवे हाथ्ये सोबत पेस जमा माझे भारवेघ नांव यादील नाही. आणि नोंदणी अन्न ही नाही.	
5 गावडे एम.के.		2500	पेस जमा आहेत.	
6 मधु जगदिश		2500	दि. 19.01.20 रोजी रक्कम जमा झालेली नाही.	
7 दीनांका देवकर		1500	पेस जमा आहेत.	
8 चारणस लालभाऊ		1500	RTGS	
9 सुवर्णी.राणीपसे	Amt receive d	1500	रक्कम जमा केली 30.1.2020	
10 महेंद्र रोहित		2500	दि. 20.02.20 रोजो रक्कम जमा झालेली नाही. मोबाइलद्वारा पाठीविलेला स्क्रिन शोट अपूर्ण आहे.	2500
11 मुनम कडलग		1500	RTGS	
12 योगेश बाधर		1500	RTGS	
13 पाटुरंग पंडोळ		1500	RTGS	
14 कुंदा हालवं		1500	RTGS	
15 प्रजाकृतार भोजनकर	रक्कम प्राप्त	1500	दि. 07.08.2020 रोजी रु. 3000/- जमा झाले.	
16 दयाशक्ति वैद्य	रक्कम प्राप्त	1500	दि. 07.08.2020 रोजी रु. 3000/- जमा झाले.	
17 नामदेव गायकवाड		1500	दि. 15.2.20 ला रक्कम जमा नाही. मोबाइलद्वारा पाठीविलेला स्क्रिन शोट अपूर्ण आहे.	1500
18 विकास शळक		1500	पेस जमा आहेत.	
19 यासिमन अतार		2500	15.2.2020 ला रक्कम जमा झालेली नाही. UTR पाहिजे.	2500
20 साधन पार	नाही		नाही.	
21 महेश पालकर		1500	पेस जमा आहेत.	
22 विर त्रितम दत्तात्रेय		1500	RTGS	
23 कविता गायकवाड		1500	RTGS	
24 स्वाती यत्र		1500	RTGS	
25 साहानद दुर्गार		1500	RTGS	
26 फिली वडे		1500	RTGS	
27 सतोष रोकडे		1500	RTGS	
28 स्वाती दुर्गाड		1500	RTGS	
29 मंगेश कडलग		1500	RTGS	
30 गिरा काळी		1500	RTGS	
31 विजय पाटोल		1500	RTGS	
32 विजयकृतार पाईकराव	नाही		नाही	
33 स्वप्ना गायकवाड		1500	RTGS	
34 प्रती जाधव		1500	RTGS	
35 सतोष शेंगोले	Amt received	2500	UPI नंबर मिळाला. पेस जमा आहेत. बैंक स्टेटमेंट मिळाले.	
36 अमृकार भोई		1500	दि. 11.2 ते 15.2 पर्यंत लगातले रक्कम जमा नाही. UTR चूकोया जाही. मोबाइलद्वारा पाठीविलेला स्क्रिन शोट अपूर्ण आहे.	1500
37 विजय नंदार		1500	RTGS	
38 आवेकर सतोष		1500	RTGS	
39 सुनिता अव्रेदकर	नाही	1500	दि. 11.2.2020 रोजी रक्कम जमा झालेली नाही. मोबाइलद्वारा पाठीविलेला स्क्रिन शोट अपूर्ण आहे.	1500
		64,000/-	1500 X 31=46500/- 2500 X 07=17,500	

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nasik

Finance & Accounts Department

Original Copy

Printed On 17/Jun/2020 11:16 am

Financial Year 2020 - 2021

Bank Receipt

Page 1 of 1

Receipt No 12 Department Name Finance Division

Receipt Date 17/Jun/2020

Received From BAHAI ACADEMY PANCHGANI (BANK ADVICE)

Deposit it in A/c 1323004456

Mode of Payment By Demand Draft / by Cheque / by Online

Narration AS PER BANK ADVISORY EDT. 10/06/2020 & AS PER DIRECTOR,
SCHOOL OF EDUCATION LETTER DT. 15/06/2020

Sr. No	Budget Description	Amount
1	A 22 R/B Tuition Fees	31,500
	Total Amount	31,500

Amount in words: Thirty-One Thousand Five Hundred Only

Copy To

MURSHEDABAD DISTRICT
MR. FINANCE OFFICER

Authorized Signatory

[Note: The Receipt is Subject to the Realisation of DD/Cheque]

Internal Communication Sheet

To: Hon'ble Vice Chancellor

Subject: National conference in 2020

From: Director, School of Education Date : 09/12/2019

Respected sir,

A discussion for National Conference on "Value Education through ODL", a joint undertaking by the YCMOU and the Baha'i Academy was held in your chamber on 9th December 2019. Dr Kavita Salunke, Director, School of Education, Mr LesanAzadi, Director, Baha'i Academy and Dr Shashi Gaikwad were present for the discussion. It was principally agreed that the Conference will be held at the Baha'i Academy, Panchgani in the last week of February or first week of March 2020. 80 participants are expected. Conference fee to be collected from the participants will be about 1,60,000/-

Other points pertaining to the Conference are as follows:

- The conference will be held in the last week of February or 1st week of March, 2020
- The conference will be held at Panchgani. (The attraction for the hill station will fetch more participants and more interactions will take place.)
- About 80 participants are expected to attend.
- The resource persons will be selected pan-India.
- Making arrangements for accommodation, food and Conference hall will be by the Baha'i Academy(as per the budget provision)
- The responsibility of all digital support of the Conference will be borne by the Academy (Floating the information about the Conference, call for abstracts and papers, editing and publishing of the souvenir digitally and in hard copies)
- The School of Education will take care of preparing the Conference kits, video recording of the Conference, and disbursement of travelling allowance and honorarium for the Resource Persons (as per the budget)
- Inviting Resource Persons will be the joint responsibility of the School of Education and the Academy

The financial expenditure will be as follows:

• Travelling allowance to the experts (7experts)	
- 2 experts from out of Maharashtra Rs.12,500/- X 2	25,000/-
- Other 5 experts Rs. 7000 X 5	35,000/-
• Honorarium Rs 2,000/- X 7 = 14,000	
• Hospitality 90 X Rs. 325 X 2 days	58,500
• Conference kit 80 X Rs. 200	16,000/-
• Inauguration and valedictory function	
- 10 Trophies - 4 banners - Books/bouquet (Rs. 5000) + (Rs. 2000) +Rs. 6000	13,000/-
• Accommodation	
80 X Rs. 400 X 2days (participants only)	64,000/-

H.O. 2020/12/09
Date 10/12/2019
Ref No. VCE/363

• Other expenses		12,500/-
- Brochure designing and printing(300 copies) and postage		1,050/-
- Certificates (printing)		20,000/-
- Contingency		
		2,55,050/-

- Permission may please be granted to meet the expenses for the conference from the accounts head A-22 p25 (ru 10.50,000/-) - "Seminar and Conferences" in School of Education
- Actual travelling expenditure to the resource persons and experts may be allowed as per the university rules

Dr. Kavita Salunke
 Director, School of Education
 Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University,
 Nashik - 422222

Through-

✓ Resp. Finance officer-

✓ Resp. Registrar- } *✓*

ST-BM3507 ETFC
 Mr. Director School of Education
 who will collect conference fees and
 where it will be deposited.

✓ Resp. Kulguru

✓ *✓* *In YCMOU*
✓ *✓* *16/12*

As discussed with Dr. Kavita Salunke
 the fees of Rs 2500/- per and Rs 1500/- per
 participant will be collected and will be credited
 to YCMOU. Some time may be accounted.

✓ *✓* *✓*
✓ *✓* *✓* *17/12*

✓
 Hon. S. Jayaraman